

ΚΙΜΩΝ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ
ΓΕΩΛΟΓΟΣ
ΜΕΛΟΣ ΓΕΩΤ. Ε.Ε.
3ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 41, 124 82 ΧΑΤΔΑΡΙ
ΤΗΛ. 5321.834 - 5814.555
ΑΦΜ 44434759 - ΔΟΥ. ΧΑΤΔΑΡΙΟΥ

6937 870277

από
κ. κάρρα
για ΣΑΚ

Χαϊ Σορ 124/11/04

Προς ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΕΩΡΓΙΑ

Υποψ κ. Καρρά

Καν/ος κ. Γιαννάκης

3225 240

6Ε2 1+6

Χαϊδάρι , Νοέμβριος 2004

Ανοικτή Επιστολή προς τον Πρωθυπουργό

κ. Κώστα Καραμανλή

ΘΕΜΑ: Στρατόπεδο Χαϊδαρίου

Κοινοποίηση:

- Κόμματα
- Κυβέρνηση
- Κοινοβούλιο
- Κοινωνικοί και
Επιστημονικοί Φορείς
- Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Μέσα Ενημέρωσης

Αξιότιμε Κύριε Πρωθυπουργέ ,

Αντικείμενο της επιστολής αυτής είναι η τύχη του χώρου που καταλαμβάνει το Στρατόπεδο Χαϊδαρίου μετά την απομάκρυνση των μονάδων που στεγάζονται σ' αυτό. Θέση των υπογραφόντων είναι πως το φυσικό περιβάλλον στο χώρο πρέπει να αποκατασταθεί ως περιαστικό δάσος.

Αφορμή αποτέλεσαν πρόσφατες ανακοινώσεις για την παραχώρηση του χώρου προς οικοδόμηση εργατικών κατοικιών.

Ορισμένες σκέψεις και διαπιστώσεις μας διατυπώνουμε παρακάτω:

1. Σημερινή κατάσταση

Από το σύνολο των 3.500 στρεμμάτων που ανακοινώνονται ως έκταση του Στρατοπέδου, μόνο το νοτιοδυτικό τμήμα αυτού (περί τα 400 στρέμματα στα όρια Χαϊδαρίου-Περιστερίου) είναι σχετικά ομαλό, δασωμένο με ώριμα δέντρα (κυρίως πεύκα) και δυνατότητα επέκτασης του δασικού πρασίνου λόγω ύπαρξης εδάφους. Το υπόλοιπο τμήμα είναι διαβρωμένο σε σημαντικό βαθμό, κυμνόμενο όπως και το μεγαλύτερο τμήμα του Ποικίλου όρους. Τα 400 αυτά στρέμματα αντιστοιχούν στο 12% της έκτασης, το ποσοστό δηλαδή που ανακοινώθηκε ότι θα οικοδομηθεί. Θα φθάσει δε το 20% με δρόμους, κοινόχρηστους χώρους κ.λπ.

Συνεπώς οποιαδήποτε οικοδόμηση στο δασικό αυτό τμήμα, θα στερήσει έναν υπάρχοντα πνεύμονα πρασίνου δίπλα στην πόλη και την προοπτική επέκτασής του.

2. Ιστορικό παρεμβάσεων

Στη Δυτική Αττική οι τελευταίες γενναίες προσπάθειες αναδάσωσης στους γύρω ορεινούς όγκους και στο Στρατόπεδο έγιναν το διάστημα '77 - '80 μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές που είχαν προηγηθεί ή και εξακολουθούσαν να στερούν δασικό πράσινο (π.χ. Πεντέλη, Βαρυμπόμπη, Αιγάλεω κ.λπ.). Τα τελευταία χρόνια το αναδασωτικό έργο συνεχίστηκε από την Δασική Υπηρεσία και εν μέρει τον ΑΣΔΑ. Παρά και την παρουσία φυσικής αναγέννησης, τα αποτελέσματα παραμένουν ανεπαρκή.

3. Πράσινο και Υγεία

Η αναγκαιότητα του περιαστικού δάσους για την υγεία των πολιτών είναι κοινός τόπος. Η υγεία, των νέων κυρίως, συντελεί και στην Εθνική Άμυνα! Η αύξηση πνευμονολογικών και άλλων παθήσεων λόγω υποβάθμισης του περιβάλλοντος καταγράφεται ολοένα και πιο απειλητική. Παρά τις αρνητικές επιπτώσεις των συνθηκών ζωής στη Δυτική (και όχι μόνο) Αθήνα, η παρουσία δασικού πρασίνου στο στρατόπεδο λειτουργεί ήδη ανακουφιστικά. Η έμμεση αυτή λειτουργία του στρατοπέδου αναγνωρίζεται και εκτιμάται από όλους τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής. Πιθανή καταστροφή του θα αποτελέσει οπισθοδρόμηση. Η στέρηση άλλου περιαστικού και αστικού πρασίνου στο Περιστερί, Πετρούπολη και τους γύρω δήμους, είναι γνωστή και εμφανής.

4. Απολογισμός ελεύθερων χώρων

Λίγους μήνες μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες και μετά την «αναγκαία» επίθεση με τσιμέντο σε σημαντικούς ελεύθερους χώρους, χρειάζεται να γίνει ένας ψύχραιμος απολογισμός και να εξαχθούν συμπεράσματα για το τι χάθηκε και πως μπορεί να αναπληρωθεί. Ανεξάρτητα από την «αναγκαιότητα» λόγω των υποχρεώσεων της χώρας, η αποτίμηση αυτή θα διευκολύνει τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό. Π.χ. το Ολυμπιακό χωριό - εργατικές κατοικίες, στέρησε σημαντική δασική έκταση της Αττικής στους πρόποδες της Πάρνηθας. Προκύπτει λοιπόν το ερώτημα πως μπορούν να αναπληρωθούν η παραπάνω και άλλες αντίστοιχες απώλειες. Υπενθυμίζουμε τα αιτήματα για πάρκα στον Ελαιώνα, στο Ελληνικό, στο Γουδί κ.λπ.

5. Στρατόπεδα και πολεοδόμηση

Ίσως υπάρχουν παραδείγματα επαρχιακών πόλεων όπου η απομάκρυνση ενός στρατοπέδου να επιτρέπει οικοδόμηση. Όμως η περίπτωση του Στρατοπέδου Χαϊδαρίου είναι διαφορετική. Πρόκειται για μη διαμπερή χώρο στις υπώρειες του Ποικίλου Όρους, του βορειοδυτικού ορίου της Αθήνας. Λειτουργήσε ως ανάχωμα στην άναρχη αστικοποίηση που σήμερα ξεκινά από την Κορινθία και φθάνει στη Βοιωτία και την Εύβοια, τα καλοκαίρια δε στις Κυκλάδες. Η διάσωση του χώρου του Στρατοπέδου ως περιαστικού δάσους αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την περιβαλλοντική προστασία του Ποικίλου Όρους με ευεργετικές επιδράσεις σε όλη την Δυτική Αττική και το Λεκανοπέδιο (μείωση ακραίων θερμοκρασιών, κατακράτηση σκόνης, αισθητική βελτίωση, άθληση κ.λπ.).

6. Αυνατότητες αποκατάστασης περιβάλλοντος

Στην κατεστραμμένη και πάμπτωχη Ελλάδα μετά την απελευθέρωση, στην Αθήνα επί Βαυαρών, δημιουργήθηκε ο σημερινός Εθνικός Κήπος. Η σημερινή Ελλάδα, που δυσκολεύεται ν' απορροφήσει κοινοτικούς πόρους, διαθέτει ένα ιδανικό πεδίο για καινοτομικές και παραδοσιακές εφαρμογές αποκατάστασης περιβάλλοντος. Πανεπιστήμια, ιδρύματα, μελετητές μπορούν να ανταποκριθούν στην πρόκληση και να δώσουν λύσεις για την αντιπλημμυρική προστασία, αναδάσωση σε δύσκολο έδαφος κ.λπ. Η χρηματοδότηση τόσο από τρέχοντα προγράμματα του Γ' ΚΠΣ και μελλοντικά του Δ' ΚΠΣ, όσο και απευθείας από προγράμματα της Ε.Ε. (λόγω ιδιαίτερου χαρακτήρα των αναγκαίων έργων) είναι εφικτή. Απαιτεί όμως πολιτική βούληση. Χρηματοδότηση μπορεί να εξευρεθεί και από ιδιωτικούς πόρους, π.χ. δημιουργία και προβολή ενός προγράμματος που επιτρέπει την ανάληψη μέρους των δαπανών από εταιρείες-χορηγούς που θα «υιοθετήσουν» τμήματα του υπό αναδάσωση χώρου. Η παραπάνω πρόταση συνεπάγεται μακροχρόνια διατήρηση αρκετών θέσεων εργασίας.

7. Προοπτικές αξιοποίησης

Χρήσεις συμβατές με ανάπτυξη δασικού πρασίνου μπορούν να είναι:

- * Το μουσείο Εθνικής Αντίστασης στα διατηρητέα κτήρια του στρατοπέδου, χώρου μαρτυρίου επί Ναζιστικής κατοχής.
- * Διατήρηση σκοπευτηρίων για άσκηση των στρατιωτικών μονάδων της Αττικής, της αστυνομίας, αθλητών και σε τακτική βάση των Εφέδρων (εφόσον βέβαια κρίνεται αναγκαίο).
- * Εγκατάσταση και λειτουργία φυτωρίων (ιδιωτικών, δημοτικών, ή δημόσιων).
- * Υπαίθριοι χώροι υποδοχής πληθυσμού σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης π.χ. μετά από σεισμό.
- * Διάθεση μέρους του υπάρχοντος κλειστού οδικού δικτύου για την ασφαλή εκπαίδευση και μετεκπαίδευση οδηγών ή την κυκλοφοριακή αγωγή παιδιών.
- * Περιβαλλοντική εκπαίδευση μαθητών και επισκεπτών.
- * Φιλοξενία των ήδη αναπτυσσόμενων, στην περιοχή και την Ελλάδα γενικότερα, υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων (ορεινή ποδηλασία, αναρρίχηση, πεζοπορία, προσανατολισμός, αιωροπτερισμός, μοντελισμός κ.λπ.). Οι παραπάνω δραστηριότητες αποτελούν δυναμικό κλάδο της βιομηχανίας ελεύθερου χρόνου και δημιουργούν θέσεις εργασίας όπως άλλωστε και οι προηγούμενες χρήσεις.

Οι προτάσεις αυτές είναι ενδεικτικές και παρατίθενται ως πρόκληση για δημιουργική συζήτηση επί των μελλοντικών χρήσεων.

8. Τοπική Αυτοδιοίκηση. Εμπειρίες και προοπτικές διαχείρισης

Σήμερα ο χώρος διεκδικείται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η αντίθεσή της στην οικοδόμηση είναι θετική. Εκτίμησή μας είναι πως η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα στερείται υπεσχημένων πόρων από την Κεντρική Διοίκηση. Όμως και οι πόροι που φτάνουν σ' αυτήν δεν αξιοποιούνται επαρκώς και συχνά σπαταλώνται. Π.χ. πεζόδρομοι, πάρκα και πλατείες που ανασκάπτονται και «αναμαρμαρώνονται» με κάθε πρόσφορο χρηματοδοτικό μέσο κλπ.

Δυστυχώς η «πιεστική ανάγκη απορρόφησης των πόρων» έχει περιθωριοποιήσει τον ουσιαστικό έλεγχο σκοπιμότητας και ωφέλειας. Συχνά τόσο από την Τοπική αλλά και την Κεντρική Διοίκηση προωθούνται προς υλοποίηση έργα περιττά ή έργα δίχως προοπτική συντήρησης (π.χ. πάρκο Βασίλισσας στους Αγίους Αναργύρους, μετατόπιση περίφραξης Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής στο Δαφνί κ.λπ.). Αναμφίβολα οι εγκρίνουσες αρχές δεν είναι άμοιρες ευθυνών (Αθήνα και Βρυξέλλες). Όμως τα ατοπήματα αδυνατίζουν κυρίως τη θέση της χώρας και όχι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Συνειδητοποιούμε επίσης ότι η Τ.Α. βρίσκεται ουσιαστικά στο απυρόβλητο της κριτικής των κομμάτων, παρά και τις διαπιστώσεις των επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης και του Συνηγόρου του Πολίτη.

5

Παρότι λοιπόν θεωρητικά η Τ.Α. προβάλλει ως ο καταλληλότερος και αμεσότερος βαθμός διοίκησης ενός τέτοιου εγχειρήματος, η γνώμη μας είναι πως δίχως έλεγχο των ήδη πεπραγμένων και σαφώς των επικείμενων προγραμμάτων και έργων, δεν πρέπει να κινηθεί αυτόματη διαδικασία παραχώρησης. Η Κεντρική Διοίκηση οφείλει να αναλάβει τις ευθύνες της. Χρειάζεται να υποστηρίξει κριτικά την Τ.Α. ώστε να ανακτήσει την αξιοπιστία της και να παίξει τον κρίσιμο ρόλο της. Η πρότασή μας αφορά κυρίως την ανάπτυξη δασικού πρασίνου με προοπτική τη βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, στους προστατευόμενους ορεινούς όγκους του Αιγάλεω και του Ποικίλου. Συνεπώς η συνεργασία κατ' ελάχιστο με την Δασική Υπηρεσία κρίνεται αναγκαία. Το ΥΠΕΧΩΔΕ, που προώθησε τα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα προστασίας των ορεινών όγκων, πρέπει επίσης να συμμετάσχει. Διακριτός ρόλος στον έλεγχο αναλογεί και στις οργανώσεις πολιτών (περιβαλλοντικές κ.ά.).

9. Νομική διερεύνηση

Η δυνατότητα αλλαγής της χρήσης του χώρου εν σχέσει με τον σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε προκαλεί προβληματισμό. Επισημαίνουμε ότι, παρά τα σχετικά δημοσιεύματα για την δυνατότητα προβολής διεκδικήσεων από πλευράς των αρχικών ιδιοκτητών σε παρόμοιες περιπτώσεις, έως σήμερα δεν έχουμε εντοπίσει σαφή καθυστερητική απάντηση. Προκύπτει λοιπόν ανάγκη διευκρίνισης των νομικών συνεπειών από την αλλαγή χρήσης. Ενδεχομένως να χρειάζεται η παρουσία / συνδιαχείριση και του ΥΠΕΘΑ.

10. Στέγαση και Στρατόπεδο

Η κατασκευή εργατικών κατοικιών προφανώς είναι αναγκαία και αξιόπαινη συνιστώσα της κοινωνικής δράσης του κράτους. Σε καμιά περίπτωση όμως δεν πρέπει να αφεθεί να λειτουργήσει ως «πολιορκητικός κριός» της προοπτικής βελτίωσης των συνθηκών ζωής των ίδιων των εργαζομένων.

Ανεξάρτητα από τις καλές, όπως πιστεύουμε, προθέσεις όλων των μερών, η προώθηση του σχετικού εγχειρήματος δημιουργεί ερωτήματα και αντί να ενώνει διχάζει. Ως εναλλακτική λύση, αντί των συνήθως «απομονωμένων» συγκροτημάτων εργατικών κατοικιών, μπορεί να προωθηθεί η υλοποίηση μικρότερης κλίμακας οικιστικών προγραμμάτων, διάσπαρτων στον οικιστικό ιστό και καλύτερα κατανομημένων εν σχέσει με τους τόπους απασχόλησης των δικαιούχων. Η συγκοινωνιακή απομόνωση των Θρακομακεδόνων και η απόσταση του εκεί Ολυμπιακού Χωριού από περιοχές εργασίας πρέπει να αποτελέσει στοιχείο προβληματισμού.

11. Κόστος μεταφοράς

Η μετεγκατάσταση των στρατοπέδων απαιτεί δαπάνες. Εκτιμούμε πως δεν είναι απαγορευτικές. Η μακροχρόνια και αναγκαία διάθεση του υστερήματος των Ελλήνων στην άμυνα ως δώσει και αυτή τη φορά τη λύση.

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Αναφερθήκαμε ενδεικτικά σε αρκετές πτυχές του θέματος που προκύπτει για το μέλλον του Στρατοπέδου Χαϊδαρίου.

Λόγω έκτασης δεν σχολιάσαμε:

- την υπάρχουσα νομική προστασία του χώρου
- τις προσδοκίες και τις ανάγκες μηχανισμών αξιοποίησης παρόμοιων οικοπεδικών «φιλέτων».
- τις προτάσεις διαχείρισης που ήδη έχουν ανακοινωθεί.
- τις υπάρχουσες μελέτες που π.χ. επισημαίνουν την δυνατότητα μείωσης των ακραίων θερμοκρασιών μέσω επέκτασης του περιαστικού πρασίνου κ.ά.
- την αρνητική εμπειρία από την αξιοποίηση τμηματικά παραχωρημένων εκτάσεων του στρατοπέδου και τις συνέπειες από αντίστοιχες προβληματικές λύσεις «σαλαμοποίησης» (π.χ. «Άλσος» Μπαρουτάδικο στο Αιγάλεω)

Προτείνουμε σε εσάς και την Κυβέρνησή σας να πάρετε μια γενναία απόφαση αποκρούοντας την αστικοποίηση του χώρου, έχοντας στο νου και την φράση που αποδίδεται στον Τσαρούχη, ότι ευεργέτης στις μέρες μας δεν είναι αυτός που προσφέρει οικοδομήματα αλλά αυτός που γκρεμίζει και δίνει ελεύθερο χώρο. Πόσο περισσότερο όταν πρόκειται για δάσος

Υπερβαίνοντας την ιδιοκτησιακή αντίληψη του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, σκεπτόμενος όλους τους Έλληνες στους οποίους ανήκε και πρέπει να ανήκει ο χώρος, θα αποδώσετε ένα δάσος στους πολλούς, ένα μεσογειακό Central (όχι και τόσο!) Park για τις ανάγκες της μεγαλούπολης στην οποία ζούμε.

Σας καλούμε να αντισταθείτε στις πιέσεις για νέες κατασκευές αναλογιζόμενος και όσες παραμένουν αναξιοποίητες ή μερικώς χρησιμοποιούμενες. Είναι βέβαιο πως η κατασκευή πολλών υποδομών (hardware) δίνει δουλειές, δεν είναι όμως αυτοσκοπός. Η πρόκληση συνίσταται στην καλύτερη αξιοποίηση (software) των υπάρχοντων απ' όπου επίσης προκύπτουν θέσεις εργασίας.

Ανεξάρτητα από την τελική έκβαση, μετά την απομάκρυνση των στρατιωτικών μονάδων θα απαιτηθεί φύλαξη και πυροπροστασία του χώρου.

Με εκτίμηση

Κίμων Φανούρης, 3^{ης} Σεπτεμβρίου 914, 12462 Χαϊδαρίου 210-5321434
 Απορρογέρων Φύσητος ~~Σεπτεμβρίου 15~~ 12462
 Δ. Χαϊδαρίου

Καρυδίας Αθανάσιος, Γιοπανδρέα 60, 12462 Χαϊδαρίου 2105815110
 Απορρογέρων Φύσητος ~~Σεπτεμβρίου 15~~ 12462
 Σούλιος Σωληνός, 3^{ης} Σεπτεμβρίου 914, 12462
 Χαϊδαρίου